

151. ► GADÁNYI JENŐ (1896-1960)

Nagy virágcsendélet gyümölcssel, 1946

Olaj, vászon, 81x101 cm
Jelezve balra lent: Gadányi Jenő 946

Kezdő ár: 1 900 000 Ft / 6 129 EUR
Becsérték: 3 000 000 – 4 000 000 Ft
Estimated value: 9 677 – 12 903 EUR

REPRODUKÁLVA:

► Jámborné Balog Tünde: Édes Boér Márta. Liget, 2006. augusztus
www.ligetmuhely.com/edes-boer-marta

1. Gadányi Jenő 1947-ben, Békásmegyeren
2. Bene Géza: Tájkép, 1948 magántulajdon
3. Gadányi Jenő: Csendélet kávédarálóval, 1939 magántulajdon
4. Juan Gris: Asztali csendélet körtékkel és almákkal, 1913 magántulajdon
5. Maurice de Vlaminck: Csendélet, 1906-1907 magántulajdon

1		
	2	3
4		
5		

A millennium évében született Gadányi Jenő két világháborút élt át, pályája során figyelemmel kísérte Európa legmodernebb képzőművészeti áramlatait. Az expresszionizmust és a kubizmust, melyek stílusjegyei egész életművében markánsan megjelentek, csak reprodukciókból ismerte meg, de 1927-ben Párizsban már élőben láthatta Picasso, Braque, Rouault, Matisse és Juan Gris műveit. Édesanyja révén nagybátyja volt Vaszary János, aki nemcsak mestere volt a főiskolán, de támogatta is a fiatal Gadányit a pályakezdés éveiben, aki hamarosan az UME alapítója, valamint a KUT tagja lett, így egészen fiatalon nyílt lehetősége arra, hogy rendszeresen kiállítsa műveit a jelentős, reprezentatív kiállításokon. Idős korában, a hozzá forduló fiatal művészeket arra buzdította, hogy mindig újat alkotó, kutató, és megfigyelő, nemcsak „reprodukáló” művészek legyenek, akik mindössze a látványt festik, nem a lényegét. Bálint Endre, közvetlenül Gadányi halála után mutatta be nagy sikerrel barátja műveit a párizsi közönségnek.

A Nagy virágcsendélet gyümölcssel utolsó, legismertebb és legelismertebb korszakába, Gadányi úgynevezett Békásmegyeri korszakába illeszthető, amely több stílusiránnyal mutat rokonságot. 1946-tól kezdve élt Békásmegyeren, Kassák Lajos közelségében. Ezek a művek kapcsolódnak leginkább az Európai Iskola törekvéseihez. Gadányi a szürrealizmus szellemében hétköznapi, jól felismerhető formákat vegyít absztrakt elemekkel, amelyeket szövetszerűen, mellérendelő viszonyban fest meg. Ez a festészeti nyelv Gadányit a bioromantikához kapcsolja.

„Csendéletein sem pusztán tárgyak lefestésére törekszik. A táji és csendéleti motívumokat – fiatalkori programjának megfelelően – egyéni módon használta fel gondolatainak és érzéseinek, belső konstruktív rendjének kifejezésére. E képek között a látványhoz szorosabban kötődő műveket is találunk, továbbá átmeneti formákat természetesebb és elvont képek között.” – írja Rác István Gadányiról szóló elemzésében.¹

Gadányi jellemzően sötét tónusú, kísérletező, elemző képeivel ellentétben, ez a színekkel telített csendélet sokkal felszabadultabb, könnyedebb. A figuralitás és absztrakció elegye, és dinamikusan, ritmusosan felrakott formák jellemzik képeit. Gadányi a magyar modernizmus egyedi, különleges képviselőjévé vált.

Hársfalvi Magdolna

¹ Rác István: Gadányi. Corvina Kiadó, Budapest, 1965 18.

